JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
L. A. GEELHOED
21 päivänä helmikuuta 2002 [1]

I Johdanto

1. Näissä kahdessa yhdistetyssä asiassa Giudice di pace di Genova (Italia) esittää neljä kysymystä, jotka koskevat sellaisten kauko-ohjauslaitteiden takavarikkoa, joissa ei ole kansallista tyyppihyväksyntämerkintää. Kysymykset koskevat yhteisön oikeuden tulkintaa välittömästi ennen ja jälkeen radio- ja telepäätelaitteista ja niiden vaatimustenmukaisuuden vastavuoroisesta tunnustamisesta 9 päivänä maaliskuuta 1999 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/5/EY [2] (jäljempänä direktiivi) täytäntöönpanolle asetetun määräajan päättymistä.

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

A *Yhteisön oikeus*

2. Direktiivin 1 artiklan mukaan direktiivillä perustetaan sääntelyjärjestelmä radio- ja telepäätelaitteiden markkinoille saattamiseksi yhteisössä, niiden vapaan liikkuvuuden turvaamiseksi sekä käyttöön ottamiseksi.

3. Direktiivin 2 artiklan c kohdassa annetun määritelmän mukaan radiolaitteella tarkoitetaan "tuotetta tai sen olennaista osaa, joka pystyy viestimään radioaaltoja lähettämällä ja/tai vastaanottamalla maanpäälliseen tai avaruudessa tapahtuvaan radioviestintään varattua spektriä käyttäen".

4. Direktiivin 3 artiklan mukaan kaikkiin laitteisiin on sovellettava tiettyjä olennaisia vaatimuksia. Radiolaitteet on lisäksi rakennettava siten, että ne käyttävät tehokkaasti maanpäälliseen tai avaruudessa tapahtuvaan radioviestintään varattua spektriä ja rataresursseja haitallisen häirinnän välttämiseksi.

5. Direktiivin 5 artiklassa säädetään, että jos laitteisto täyttää yhdenmukaistetut standardit, voidaan olettaa, että 3 artiklassa tarkoitetut olennaiset vaatimukset on täytetty.

1 — Alkuperäinen kieli: hollanti.
2 — EYVL L 91, s. 10.

6. Direktiivin 6 artiklan 1 kohta kuuluu seuraavasti:

"Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että laitteistot saatetaan markkinoille ainoastaan, jos ne täyttävät 3 artiklassa määritellyt olennaiset vaatimukset ja muut tämän direktiivin asiaankuuluvat säännökset kun ne on oikein asennettu ja huollettu ja niitä käytetään käyttötarkoituksensa mukaisesti. Jäsenvaltiot eivät saa asettaa tällaisille laitteistoille markkinoille saattamisen suhteen kansallisia lisävaatimuksia."

7. Direktiivin 6 artiklan 4 kohta kuuluu seuraavasti:

"Jos radiolaitteita käytetään taajuuksilla, joiden käyttö ei ole yhdenmukaistettua koko yhteisössä, valmistajan tai tämän yhteisöön sijoittautuneen valtuutetun edustajan tai laitteen markkinoille saattamisesta vastaavan henkilön on ilmoitettava asianomaisen jäsenvaltion taajuusspektrin hallinnasta vastaavalle kansalliselle viranomaiselle aikomuksesta saattaa kyseinen laite jäsenvaltion kansallisille markkinoille.

Kyseinen ilmoitus on annettava vähintään neljä viikkoa ennen markkinoille saattamisen aloittamista ja siinä on oltava tiedot laitteen radio-ominaisuuksista (erityisesti taajuudet, kanavaväli, modulaatiotyyppi ja RF-teho) sekä liitteissä IV ja V tarkoitetun ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumero."

8. Direktiivin 7 artikla kuuluu seuraavasti:

"1. Jäsenvaltioiden on sallittava laitteiston käyttöönotto sen alkuperäiseen tarkoitukseen, jos se on 3 artiklassa yksilöityjen soveltuvien olennaisten vaatimusten ja tämän direktiivin muiden asiaankuuluvien säännösten mukainen.

2. Edellä olevasta 1 kohdasta riippumatta ja rajoittamatta yhteisön lainsäädännön mukaisia ja palvelun tarjoamisen lupaehtoja jäsenvaltiot voivat rajoittaa radiolaitteiden käyttöönottoa vain radiospektrin tehokkaaseen ja asianmukaiseen käyttöön sekä haitallisen häirinnän välttämiseen ja kansanterveyttä koskeviin asioihin liittyvistä syistä.

— — ."

9. Direktiivin 8 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltiot eivät saa kieltää, rajoittaa tai estää sellaisten laitteistojen markkinoille saattamista tai käyttöönottoa alueellaan, joissa on liitteessä VII tarkoitettu CE-merkintä, joka osoittaa niiden olevan kaikkien tämän direktiivin säännösten mukaisia, mukaan lukien luvussa II vahvistetut vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt. Tämä ei kuitenkaan rajoita 6 artiklan 4 kohdan, 7 artiklan 2 kohdan ja 9 artiklan 5 kohdan soveltamista."

10. Direktiivin 9 artiklan 1 kohta kuuluu seuraavasti:

"Jos jäsenvaltio toteaa, että tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluva laitteisto ei täytä tämän direktiivin vaatimuksia, sen on toteuttava alueellaan kaikki aiheelliset toimenpiteet poistaakseen tällaiset laitteistot markkinoilta tai [käytöstä] taikka estääkseen niiden saattamisen markkinoille ja käyttöön ottamisen sekä rajoittaakseen niiden vapaata liikkuvuutta." *

11. Direktiivin 12 artiklan 1 kohdan mukaan kaikkien olennaisten vaatimusten mukaisessa laitteistossa on oltava liitteessä VII tarkoitettu CE-vaatimustenmukaisuusmerkintä.

12. Direktiivin 19 artiklassa säädetään, että jäsenvaltioiden on hyväksyttävä ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 7.4.2000. Niiden on ilmoitettava tästä viipymättä komissiolle. Niiden on sovellettava näitä säännöksiä 8.4.2000 alkaen.

13. Lisäksi tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteesta yhteisössä poikkeavia kansallisia toimenpiteitä koskevan tietojenvaihtomenettelyn luomisesta 13 päivänä joulukuuta 1995 tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen 3052/95/EY [3] (jäljempänä päätös) 1 artiklassa määrätään seuraavaa:

"Jos jäsenvaltio estää jonkin tietyn toisessa jäsenvaltiossa laillisesti valmistetun tai kaupan pidetyn tuotemallin tai -tyypin vapaan liikkuvuuden tai markkinoille saattamisen, sen on ilmoitettava tästä toimenpiteestä viipymättä komissiolle, jos sen välittömänä tai välillisenä seurauksena on

— yleinen kielto,

— markkinoille saattamista koskevan luvan epääminen,

* — Lainausta on korjattu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska direktiivin suomenkielinen versio on virheellinen.

3 — EYVL L 321, s. 1.

— kyseisen tuotemallin tai -tyypin muuttaminen sen markkinoille saattamiseksi tai markkinoilla pysyttämiseksi tai

— markkinoilta poistaminen."

14. Päätöksen 3 artiklassa määrätään seuraavaa:

"1. Edellä 1 artiklassa tarkoitettua ilmoitusvelvollisuutta sovelletaan jäsenvaltioiden sellaisten toimivaltaisten viranomaisten toteuttamiin toimenpiteisiin, joilla on valtuudet toteuttaa tällaisia toimenpiteitä, tuomioistuimen päätöksiä lukuun ottamatta.

Jos johonkin tuotemalliin tai -tyyppiin kohdistuu useita toimenpiteitä, jotka on toteutettu samanlaisin perusteluin ja menettelyin, vain ensimmäinen näistä toimenpiteistä on ilmoitusvelvollisuuden alainen.

2. Mitä 1 artiklassa säädetään, ei sovelleta

— toimenpiteisiin, jotka on toteutettu yksinomaan yhteisön yhdenmukaistamissäännöksiä sovellettaessa,

— toimenpiteisiin, joista ilmoitetaan komissiolle erityisten säännösten nojalla,

— toimenpiteisiin, joista on ilmoitettu komissiolle suunnitteluvaiheessa yhteisön erityisten säännösten nojalla,

— toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on ennalta ehkäisevien toimenpiteiden ja tutkintatoimenpiteiden tavoin ainoastaan mahdollistaa 1 artiklassa tarkoitetun pääasiallisen toimenpiteen vahvistaminen,

— toimenpiteisiin, jotka aiheutuvat yksinomaan julkisen moraalin suojelemisesta tai yleisen järjestyksen turvaamisesta,

— toimenpiteisiin, jotka koskevat käytettyjä tavaroita, jotka ikänsä tai käytön vuoksi ovat sopimattomia markkinoille saatettaviksi tai siellä pysytettäviksi.

3. Edellä 1 artiklassa tarkoitettua pääasiallista toimenpidettä koskevan muutoksenhaun vireillepano ei aiheuta missään tapauksessa 1 artiklan soveltamisen keskeyttämistä."

B *Kansallinen oikeus*

15. Radiolaitteiden, myös niiden, joita ei ole tarkoitettu ammattikäyttöön, markkinoille saattamisesta ja käyttöönotosta säädetään Italiassa Codice Postalella (postikaari), joka on annettu 29.3.1973 annetulla presidentin asetuksella nro 156[4] sellaisena kuin se on muutettuna 22.5.1980 annetulla lailla nro 209.[5]

16. Codice Postalen 398 §:ssä säädetään seuraavaa: "valtakunnan alueelle on kiellettyä millään perusteella kaupallisessa tarkoituksessa valmistaa, tuoda maahan tai siellä käyttää sellaisia sähköllä tai radioaalloilla toimivia laitteita tai kojeita taikka sähkövoiman siirtoon tarkoitettuja linjoja, jotka eivät ole niiden säännösten mukaisia, joilla pyritään ennalta ehkäisemään häiriöitä radioaalloilla tapahtuvassa lähettämisessä ja vastaanotossa ja poistamaan ne — — ".

17. Lain 398 §:n 2 momentissa velvoitetaan toimivaltaiset ja hallintoviranomaiset toteuttamaan yhteisöjen lainsäädäntö huomioon ottaen toimenpiteet, joilla tämän säännöksen noudattamista voidaan valvoa. Sitä varten annettiin 8.11.1996 ministeriön asetus (decreto ministeriale),[6] jossa määrätään sellaisten taajuuksien käyttämisestä, jotka on varattu pientehoisille radiosähkölaitteille, ja 17.7.1977 annettu ministeriön asetus,[7] jossa määrätään posti- ja televiestintäministeriön (nykyisin viestintäministeriö) myöntämästä tyyppihyväksyntämerkinnästä.

18. Lain 398 §:n 3 ja 4 momentti kuuluvat seuraavasti:

"Ensimmäisessä momentissa mainittujen laitteiden kaupallisessa tarkoituksessa tapahtuvan markkinoille saattamisen ja tuonnin edellytyksenä on, että niille annetaan toisessa momentissa tarkoitetussa asetuksessa säädetyllä tavalla hyväksyntätodistus tai vastaavuusvakuutus tai että niiden osalta tehdään vastaavuusilmoitus.

Posti- ja televiestintäministeriön yhdessä kauppa-, teollisuus- ja käsityöministeriön kanssa antamassa asetuksessa nimetään ne toimielimet tai toimijat, jotka antavat

4 — GURI nro 113, 3.5.1973.
5 — GURI nro 155, 7.6.1980.
6 — GURI nro 274, 22.11.1996.
7 — GURI nro 226, 20.8.1977.

edellisessä momentissa säädetyt vastaavuusmerkinnät tai -todistukset."

19. Edelleen Codice Postalen 399 §:ssä säädetään seuraavaa: "Sitä, joka rikkoo 398 §:n määräyksiä, rangaistakoon vähintään 15 000 Italian liiran [ITL] ja enintään 300 000 ITL:n suuruisella hallinnollisella sakolla. Jos rikkomiseen syyllistynyt henkilö on sähkö- tai radiosähkölaitteiden tai kojeiden valmistaja tai maahantuoja, sovelletaan vähintään 50 000 ITL:n ja enintään 1 000 000 ITL:n suuruista hallinnollista sakkoa, minkä lisäksi tuotteet ja laitteet, jotka eivät ole edellä 398 §:ssä tarkoitetun hyväksyntätodistuksen mukaisia, on julistettava valtiolle menetetyiksi."

20. Italian viranomaiset eivät panneet direktiiviä asetetussa määräajassa täytäntöön kansallisessa lainsäädännössään. Viestintäministeriö antoi hallinnollisen soveltamisohjeen 17.4.2000 odottaessaan direktiivin 99/5/EY täytäntöönpanoa koskevan lakiehdotuksen hyväksymistä.[8] Tässä hallinnollisessa soveltamisohjeessa ministeri velvoitti yksikkönsä noudattamaan direktiivin säännöksiä, jotka koskivat telepäätelaitteiden ja radiolaitteiden markkinoille saattamista ja käyttöönottamista. Ministeri viittasi lisäksi myöhemmin annettuihin säännöksiin, joiden nojalla sellaiset laitteet, jotka eivät vastaisi asetettuja vaatimuksia, voitaisiin kieltää tai poistaa markkinoilta tai joiden nojalla niiden käyttö voitaisiin kieltää tai niiden vapaata liikkuvuutta rajoittaa.

8 — GURI nro 101, 3.5.2000.

III Tosiseikat ja asian käsittelyn vaiheet

21. Italialainen yritys Radiosistemi Srl (jäljempänä Radiosistemi) valmistaa kauko-ohjattavia moottorikäyttöisiä pienoismalleja. Radiosistemi tuo maahan malleihin tarvittavat kauko-ohjauslaitteet.

22. Polizia postalen viranomaiset määräsivät Radiosistemin tietyille jälleenmyyjille myymät kauko-ohjauslaitteet hallinnolliseen takavarikkoon 2.2. ja 8.2.2000. Laitteiden takavarikkoa perusteltiin sillä, ettei niissä ollut Codice Postalen 398 §:ssä säädettyä kansallista tyyppihyväksyntämerkintää.

23. Radiosistemin todettiin 18.2.2000 tehdyissä päätöksissä rikkoneen Codice Postalen 398 §:n sekä 399 §:n 2 momentin säännöksiä.

24. Radiosistemi teki näistä päätöksistä Prefetto di Genovalle oikaisuvaatimuksen ja vaati lisäksi takavarikon peruuttamista. Radiosistemi esitti perusteenaan muun muassa, että teknisessä asiantuntijalausumassa, jonka oli hankkinut sama hallintoviranomainen, joka oli määrännyt laitteet takavarikoitaviksi, oli todettu, että laitteet olivat teknisesti kansallisessa lainsäädännössä asetettujen edellytysten

mukaisia, koska ne toimivat ainoastaan sallituilla radiotaajuuksilla ja koska ne oli asianmukaisesti varustettu CE-merkinnällä.

25. Prefetto di Genova hylkäsi oikaisuvaatimuksen ja takavarikon peruuttamista koskevan vaatimuksen 20.4.2000 ja määräsi Radiosistemille väitetystä rikkomuksesta 330 000 ITL:n suuruisen seuraamuksen. Prefetto perusteli päätöstään sillä, että kansallisen tyyppihyväksyntämerkinnän puuttuminen oli jo sinänsä Codice Postalen 398 §:n vastainen, vaikka laitteiden olisikin todettu toimivan ainoastaan niille varatuilla taajuuksilla. Tätä säännöstä ei ollut hänen mukaansa myöskään todettu yhteisön lainsäädännön vastaiseksi eivätkä myöskään Italian tuomioistuimet olleet sitä sellaiseksi katsoneet.

26. Radiosistemi nosti 14.6.2000 päivätyllä kannekirjelmällä Prefetton päätöksestä kanteen Giudice di Pacessa. Koska Prefetto oli jo julistanut takavarikoidut tavarat valtiolle menetetyiksi ja niitä uhkasi näin ollen tuhoaminen, Radiosistemi vaati alustavana toimenpiteenä riidanalaisen toimenpiteen täytäntöönpanon lykkäämistä.

27. Asian kiireellisyyden vuoksi Giudice di pace määräsi riidanalaisen toimenpiteen täytäntöönpanon väliaikaisesti keskeytettäväksi 15.6.2000 antamallaan päätöksellä.

28. Suullisessa käsittelyssä, toistettuaan laitteiden olevan sekä voimassa olevan kansallisen lainsäädännön että yhteisön lainsäädännön mukaisia Radiosistemi väitti lisäksi, että sakko, takavarikko ja sitä seuraavat valtiolle menetetyksi julistaminen ja tuhoaminen ovat yhteisön oikeudessa taatun suhteellisuusperiaatteen vastaisia ja että Prefetton päätös oli tehty 20.4.2000 eli direktiivin täytäntöönpanolle varatun määräajan 8.4.2000 tapahtuneen päättymisen jälkeen, joten päätös oli näin ollen direktiivin vastainen.

29. Prefetto di Genova esitti tässä suullisessa käsittelyssä jäljennökset niistä asiakirjoista, jotka oli laadittu riidanalaiseen toimenpiteeseen johtaneessa tutkintamenettelyssä, sekä viestintäministeriön 24.3.2000 ja 14.7.2000 päivätyt kirjelmät. Edellisessä 24.3.2000 päivätyssä kirjelmässä todetaan muun muassa, että tarkastuslaitoksen kertomuksesta ilmeni (takavarikoinnin kohteena olevien) kaukoohjainlaitteiden toimivan niille varatuilla taajuuksilla mutta ettei tämä voi korvata viestintäministeriön alaisuudessa toimivan Direzione Generale Pianificazione e Gestione Frequenzen (taajuuksien suunnittelusta ja hallinnosta vastaava pääosasto) toimivaltaan kuuluvaa tyyppihyväksyntää. Mainitussa kertomuksessa palautettiin mieliin tyyppihyväksynnän ja sen osoittavan merkinnän olevan pakollisia. Jälkimmäisessä 14.7.2000 päivätyssä kirjelmässä todetaan muun muassa, että direktiivin 6 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu ilmoitus nyt takavarikoitujen kaltaisten laitteiden saattamisesta markkinoille tehtiin vasta 26.5.2000 eli sen jälkeen, kun Prefetto di Genova oli jo tehnyt riidanalaisen päätöksen.

30. Giudice di pace totesi, että syynä siihen, että Radiosistemin katsottiin rikkoneen Codice Postalen 398 §:ää, ei ole se, että se olisi tuonut maahan tai saattoi markkinoille laitteita, jotka eivät objektiivisesti tarkastellen olleet radioaalloilla tapahtuvassa lähettämisessä ja vastaanotossa esiintyvien häiriöiden ennalta ehkäisemiseen ja poistamiseen tähtäävien (taajuuksien ja sähkömagneettisen yhteensopivuuden noudattamista koskevien) teknisten määräysten mukaisia, vaan ainoastaan se, että kaupan pidetyissä laitteissa ei ollut kansallista tyyppihyväksyntämerkintää. Tältä kannalta ei ollut merkitystä sillä, että laitteiden oli ministeriön hankkimassa asiantuntijalausunnossa jo todettu toimivan voimassa olevissa säännöksissä sallituilla taajuuksilla ja olevan sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien yhdenmukaistettujen säännösten mukaisia, mistä CE-merkintä on osoituksena.

31. Koska voitiin epäillä, oliko tämä hallintokäytäntö yhteisön oikeuden mukainen, Giudice di pace di Genova esitti 16.10.2000 tehdyllä päätöksellä, joka saapui yhteisöjen tuomioistuimeen 23.10.2000, neljä ennakkoratkaisukysymystä.

Asia C-429/00

32. Koska edellisten kaltaiset takavarikkotoimenpiteet johtivat samojen asianosaisten välillä edellisen kaltaiseen menettelyyn, Giudice di pace di Genova esitti tässä asiassa samat kysymykset. Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskeva 11.11.2000 tehty päätös saapui yhteisöjen tuomioistuimeen 20.11.2000.

Asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa

33. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti yhdisti 14.12.2000 tekemällään päätöksellä asiat C-388/00 ja C-429/00. Kirjalliset huomautuksensa ovat esittäneet Radiosistemi, komissio ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus. Niitä perusteltiin tarkemmin 28.11.2001 pidetyssä istunnossa.

IV Ennakkoratkaisukysymykset

34. Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevissa päätöksissä esitetään molemmissa asioissa seuraavat kysymykset:

"1) Onko yhteisön lainsäädäntö siihen liittyvine kirjoittamattomine perusperiaatteineen yhteensoveltuva sellaisten kansallisten säännösten ja/tai hallinnollisten käytäntöjen kanssa, joiden mukaan markkinoille saattamiseksi ja käyttöön ottamiseksi suoritettava radiolaitteiden vaatimusten mukaisuuden arviointimenettely jätetään hallintoviranomaisten vapaaseen harkintaan ja joissa näin ollen kielletään taloudellisia toimijoita ilman kansallista tyyp-

pihyväksyntää tuomasta maahan, saattamasta markkinoille tai pitämästä kaupan radiolaitteita, ilman, että olisi mahdollista vastaavalla ja halvemmalla tavalla näyttää toteen, että kyseiset laitteet ovat niiden vaatimusten mukaisia, jotka koskevat kansallisessa oikeudessa käytettäväksi sallittujen radiotaajuuksien asianmukaista käyttämistä?

2) Annetaanko 9.3.2000 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 1999/5/EY yksityisille sellaisia oikeuksia, joihin voidaan vedota kansallisessa tuomioistuimessa, vaikka itse direktiiviä ei sen täytäntöönpanolle asetetun määräajan päättymisen jälkeen ole virallisesti pantu täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä? Jos tähän kysymykseen vastataan myöntävästi, onko direktiivin 7 artiklan 2 kohdan mukaista soveltaa kansallisessa oikeudessa edelleen sellaisia säännöksiä ja/tai käytäntöjä, joiden mukaan 8.4.2000 jälkeen on kiellettyä pitää kaupan ja/tai ottaa käyttöön sellaisia radiolaitteita, joihin ei ole kiinnitetty kansallista hyväksyntämerkintää, jos on osoitettu tai helposti todettavissa, että kansallisessa lainsäädännössä sallittujen radiotaajuuksien spektriä on käytetty tehokkaasti ja asianmukaisesti?

3) Miten 13.12.1995 tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen 3052/95/EY 1 artiklasta ilmenevää 'toimenpiteen' käsitettä on tulkittava ja voiko tämän käsitteen piiriin kuulua laillisesti toisessa jäsenvaltiossa kaupan pidetyn tuotteen tietyn mallin tai tietyn tyypin hallinnollisen takavarikon pysyttäminen voimassa sen jälkeen, kun teknisestä valvonnasta vastaavat kansalliset viranomaiset ovat todenneet tuotteen olevan kansallisen ja yhteisön lainsäädännön mukainen ja takavarikko on näin ollen täyttänyt asian selvittämiseen liittyvän tarkoituksensa?

4) Onko Italian Codice Postalen (presidentin asetus nro 156/1973) 399 §:ssä säädetyn kaltainen seuraamusjärjestelmä yhteisön oikeusjärjestyksen ja erityisesti syrjintäkiellon periaatteen ja suhteellisuusperiaatteen mukainen?"

V Asian arviointi

Ensimmäinen kysymys

35. Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin haluaa tietää, ovatko Italian hallinnolliset määräykset ja/tai käytännöt yhteisön oikeuden mukaisia. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa kyse on määräyksestä, jolla kielletään taloudellisia toimijoita tuomasta maahan, saattamasta markkinoille tai pitämästä kaupan radiolaitteita, joissa ei ole kansallista tyyppihyväksyntämerkintää, ja jonka mukaan kyseisten toimijoiden ei ole mahdollista vastaavalla ja halvemmalla tavalla näyttää toteen, että kyseiset laitteet ovat niiden vaatimusten mukaisia, jotka

Italian lainsäädännössä on asetettu radiotaajuuksien asianmukaiselle käyttämiselle.

36. Toisesta kysymyksestä poiketen tämä ensimmäinen kysymys rajoittuu ajanjaksoon, jolloin direktiivin täytäntöönpanolle asetettu määräaika ei ollut vielä päättynyt.

37. Huomautettakoon ensinnäkin, että niin kauan kuin jokin ala ei kuulu yhteisön lainsäädännön piiriin, jäsenvaltiot voivat soveltaa tai toteuttaa kansallisia toimenpiteitä sillä edellytyksellä, että toimenpiteet ovat tavaroiden vapaan liikkuvuuden mukaisia. Näin ollen tuonnin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä. Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 28 artiklassa mainittuina vaikutukseltaan vastaavina toimenpiteinä on pidettävä kaikkia jäsenvaltioiden toimenpiteitä, jotka voivat tosiasiallisesti tai mahdollisesti rajoittaa yhteisön sisäistä kauppaa suoraan tai välillisesti. [9] Tästä kiellosta on mahdollista poiketa joko silloin, kun voidaan soveltaa EY 30 artiklan poikkeusta, tai silloin, kun on olemassa yleisen edun mukainen pakottava syy. [10] Molemmat poikkeukset edellyttävät kuitenkin välttämättömyysvaatimuksen ja suhteellisuusperiaatteen noudattamista.

38. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa kyse on kansallisesta hyväksyntämerkinnästä. Kansallista tyyppihyväksyntämerkintää koskevalla Italian säännöksellä pyritään valvomaan, että radiolaitteet ovat niiden kansallisten säännösten mukaisia, jotka on vahvistettu ehkäisemään häiriöitä radioaalloilla tapahtuvassa lähettämisessä ja vastaanotossa. Tällaiset vaatimustenmukaisuutta koskevat säännökset voivat olla oikeutettuja, jos lainsäädäntöä ei ole yhdenmukaistettu, ja taajuuksien asianmukaisen käytön tärkeyden vuoksi. Jos kansallisen tyyppihyväksyntämerkinnän puuttumisesta tehdään kuitenkin säännönmukaisesti se johtopäätös, että asianomaiset tavarat eivät ole vaatimustenmukaisia, tällainen säännös on kohtuuton. Näin näyttää nimittäin meneteltävän käsiteltävänä olevassa tapauksessa. Vaikka Codice Postalen 398 § on vaatimustenmukaisuuden vahvistamisen suhteen väljä ja mahdollisia ovat näin ollen ministeriön myöntämän hyväksyntämerkinnän ohella myös muut vahvistamismenettelyt, kuten toimivaltaisten tahojen antamat todistukset, vastaavuustodistukset ja/tai vaatimustenmukaisuusvakuutukset, Codice Postalen 398 §:n täytäntöönpanemiseksi annetut ministeriön asetukset ovat suppeampia, sillä niiden mukaan vaatimustenmukaisuus voidaan osoittaa ainoastaan viestintäministeriön myöntämällä hyväksyntämerkinnällä. Koska tästä seuraa, että taloudellisilla toimijoilla ei ole muuta tapaa näyttää toteen, että laitteet ovat niiden vaatimusten mukaisia, jotka kansallisessa lainsäädännössä käytettäviksi sallittujen radiotaajuuksien asianmukaiselle käyttämiselle on asetettu, kyse on ankarammasta rajoituksesta kuin on tarpeen. Tapa, jolla Codice Postalen 398 § on pantu ministeriön asetuksilla täytäntöön, on näin ollen kohtuuton.

39. Koska tämä päämääriltään sinänsä oikeutettu Codice Postalen 398 § on pantu

9 — Asia 8/74, Dassonville, tuomio 11.7.1974 (Kok. 1974, s. 837, Kok. Ep. II, s. 349).

10 — Asia 120/78, Rewe, tuomio 20.2.1979 (Kok. 1979, s. 649, Kok. Ep. IV, s. 403).

täytäntöön ja sitä sovelletaan kohtuuttomalla tavalla, se on EY 28 artiklan vastainen.

Toinen kysymys

40. Kuten 36 kohdassa jo mainitsin, tämä kysymys rajoittuu ajanjaksoon, jonka kuluessa direktiivi olisi tullut panna täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä. On kuitenkin kiistatonta, ettei Italian hallitus ollut 8.4.2000 mennessä noudattanut velvollisuuttaan panna direktiivi täytäntöön. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin kysyykin, annetaanko direktiivissä yksityisille sellaisia oikeuksia, joihin nämä voivat vedota, ja jos annetaan, onko Italiassa noudatettu käytäntö, jonka mukaan kielletään pitämästä kaupan tai ottamasta käyttöön radiolaitteita, joissa ei ole kansallista tyyppihyväksyntämerkintää, direktiivin 7 artiklan 2 kohdan mukainen.

41. Komission mukaan direktiivin 8 artiklan 1 kohdalla on joka tapauksessa välitön oikeusvaikutus. Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus asettuu sille kannalle, että välitön oikeusvaikutus on myös direktiivin 6 artiklan 1 kohdan toisella virkkeellä, joka on sen mukaan tässä asiassa keskeinen säännös, ja 7 artiklan 1 kohdalla, kun taas Radiosistemi on sitä mieltä, että koko direktiivillä on välitön oikeusvaikutus. Kaikki asianosaiset ovat sitä mieltä, että jätettyään panematta direktiivin täytäntöön säädetyssä määräajassa Italian hallitus ei voi vedota direktiivin 7 artiklan 2 kohdassa säädetyn poikkeuksen kaltaiseen poikkeukseen.

42. Voidakseni vastata tähän kysymykseen tarkastelen ensin sitä, mitä direktiivin säännöstä tai säännöksiä pääasioiden tosiseikkoihin on sovellettava, ja sitä, onko tällä säännöksellä tai näillä säännöksillä välitön oikeusvaikutus. Lopuksi on syytä arvioida, voivatko Italian viranomaiset oikeuttaa riidanalaiset toimenpiteensä vedoten direktiivin 7 artiklan 2 kohdassa säädettyyn poikkeukseen.

43. Direktiivin 6 artikla koskee markkinoille saattamista, kun taas 8 artiklassa kyse on vapaasta liikkuvuudesta. Direktiivin 6 artiklan perusteella jäsenvaltiolla, josta laitteet ovat peräisin, on näin ollen velvollisuus valvoa, että laitteet täyttävät direktiivin vaatimukset. Säännöksen mukaan jäsenvaltiolla on tämän lisäksi velvollisuus olla asettamatta markkinoille saattamiselle kansallisia lisävaatimuksia. Direktiivin 8 artiklan perusteella jäsenvaltiolla, johon tavarat tuodaan, on velvollisuus olla rajoittamatta tai estämättä toisessa jäsenvaltiossa laillisesti markkinoille saatettujen laitteiden vapaata liikkuvuutta.

44. Samoin kuin komissio ja toisin kuin Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus olen sitä mieltä, että käsiteltävänä oleviin asioihin ei ole sovellettava direktiivin 6 artiklaa vaan sen 8 artiklaa.

45. Direktiivin 6 artiklan 1 kohdalla ei ole tämän asian kannalta merkitystä, koska tällä hetkellä Italiassa ei ole omaa radiotaajuudella toimivien kaukoohjauslaitteiden tuotantoa. [11]

46. Kuten edellä todettiin, direktiivin 8 artiklan 1 kohdassa säädetty velvoite sitoo laitteita vastaanottavaa jäsenvaltiota. Direktiivin 8 artiklan 1 kohdassa säädetään tältä osin, että jäsenvaltiot eivät saa kieltää, rajoittaa tai estää CE-merkinnällä varustettujen laitteiden markkinoille saattamista tai käyttöönottoa.

47. Olen samaa mieltä Yhdistyneen kuningaskunnan ja komission kanssa siitä, että tämän säännöksen sanamuoto, jonka mukaan jäsenvaltioilla on ehdoton velvollisuus sallia CE-merkinnällä varustetut laitteet, osoittaa sillä olevan välitön oikeusvaikutus. Tämä säännös on riittävän selvä, täsmällinen ja ehdoton, jotta yksityiset voivat vedota siihen kansallisessa tuomioistuimessa. [12]

48. Vastattavaksi jää kysymys, kuinka paljon harkinnanvaraa jäsenvaltioille direktiivissä jätetään. Direktiivin 8 artiklan 1 kohdan nojalla Italia on velvollinen sallimaan laitteet, jotka ovat direktiivin mukaisia ja jotka on laskettu liikkeeseen toisessa jäsenvaltiossa. Direktiivin 7 artiklan 2 kohdan nojalla jäsenvaltioiden toimivaltaan kuitenkin kuuluu rajoittaa tietyin edellytyksin niiden käyttöönottoa. Ne saavat rajoittaa käyttöönottoa ainoastaan radiospektrin tehokkaaseen käyttöön, haitallisen häirinnän välttämiseen tai kansanterveyttä koskeviin asioihin liittyvistä syistä. Kyse on näin ollen poikkeuksesta. Sitä on luonteensa puolesta tulkittava suppeasti.

49. Huomautan, että jos Italian hallitus ei ole pannut direktiiviä täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä, se ei voi myöskään vedota direktiivin 7 artiklan 2 kohdassa säädettyyn poikkeukseen.

50. Vaikka Italian hallitus voisi vedota taloudellisia toimijoita vastaan direktiivin 7 artiklan 2 kohtaan siitä huolimatta, että direktiiviä ei ole pantu täytäntöön säädetyssä määräajassa, sille ei olisi tästä mitään hyötyä. Kuten on jo todettu, kyse on suppeasti tulkittavasta poikkeuksesta. Codice Postalen 398 §:ssä säädetyllä kansallisen tyyppihyväksynnän vaatimuksella ei ole mitään yhteyttä direktiivin 7 artiklan 2 kohdassa mainittuihin poikkeusperustei-

11 — Direktiivin 6 artiklan 4 kohta sisältää menettelymääräyksen, joka sitoo valmistajaa tai tämän yhteisöön sijoittautunutta valtuutettua edustajaa tai laitteen markkinoille saattamisesta vastaavaa henkilöä, jos radiolaitteita käytetään taajuuksilla, joiden käyttö ei ole yhdenmukaistettua koko yhteisössä. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa Radiosistemi on viitannut paitsi tähän säännökseen myös sellaisiin säännöksiin, jotka perustuvat toiseen asian kannalta merkitykselliseen direktiiviin eli sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 3 päivänä toukokuuta 1989 annettuun neuvoston direktiiviin 89/336/ETY (EYVL L 139, s. 19) sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna.

12 — Asia 148/78, Ratti, tuomio 5.4.1979 (Kok. 1979, s. 1629, Kok. Ep. IV, s. 473).

siin. Italian hallitus ei näin ollen voi millään tavoin oikeuttaa tämän pykälän soveltamista vetoamalla direktiivin 7 artiklan 2 kohtaan.

toon jokainen sellainen toimenpide, jolla rajoitetaan jossakin toisessa jäsenvaltiossa laillisesti markkinoille saatettujen tavaroiden vapaata liikkuvuutta.

Kolmas kysymys

51. Kolmas kysymys koskee päätöksen 1 artiklassa käytettyä "toimenpiteen" käsitettä. Kysymys koskee erityisesti sitä, kuuluuko tämän käsitteen piiriin toisessa jäsenvaltiossa laillisesti markkinoille saatetun tuotteen tietyn mallin tai tietyn tyypin hallinnollisen takavarikon pysyttäminen voimassa vielä sen jälkeen, kun teknisestä valvonnasta vastaavat kansalliset viranomaiset ovat todenneet tuotteen olevan kansallisen ja yhteisön säännöstön mukainen ja kun takavarikko on näin ollen täyttänyt asian selvittämiseen liittyvän tarkoituksensa.

52. Päätös koskee tietojenvaihtomenettelyä. Tämän menettelyn tarkoituksena on, että komissio saa tiedon siitä, esiintyykö erityisesti yhteisön sisäisen kaupan toistaiseksi yhdenmukaistamattomilla aloilla kansallisista säännöistä tai käytännöistä johtuvia tosiasiallisia häiriöitä. Mahdolliset ongelmakohdat voidaan tällä tavoin yksilöidä ja niihin voidaan etsiä asianmukaisia ratkaisuja. Kansallisten viranomaisten on sen vuoksi saatettava mahdollisimman pian komission ja muiden jäsenvaltioiden tie-

53. Kuten komissio on aivan oikein todennut, tämä menettely toimii eräänlaisena varasääntönä. Sitä sovelletaan ainoastaan silloin, kun yhteisön oikeudessa ei ole tiedonantovelvollisuutta koskevaa erityistä säännöstä. Tästä seuraa, että direktiivin tultua voimaan eli sen jälkeen, kun direktiivi on pantu täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä, ei enää sovelleta päätöksessä määrättyä tietojenvaihtomenettelyä vaan direktiivin 9 artiklassa säädettyä menettelyä.

54. Päätöksen tarkoituksesta voidaan mielestäni joka tapauksessa päätellä ensinnäkin, että Italian viranomaisten olisi joka tapauksessa tullut ilmoittaa komissiolle takavarikoivansa ja poistavansa markkinoilta johdonmukaisesti ne laitteet, joissa ei ole kansallista tyyppihyväksyntämerkintää. Olen komission kanssa lisäksi samaa mieltä siitä, että tällainen ilmoitus riittää ja ettei jokaista yksittäistä takavarikkoa tarvitse ilmoittaa aina erikseen. Kyse on siitä, että tämä päätös saa ja säilyttää tehokkaan vaikutuksen. Tämä edellyttää, että ilmoitus tehdään johdonmukaisesti silloin, kun kansallinen lainsäädäntö, käsiteltävänä olevassa tapauksessa Codice Postalen 398 §, ja sen soveltaminen aiheuttaa tai voi aiheuttaa häiriöitä valtioiden välisessä kaupassa.

55. Päätöksen 3 artiklan nojalla kaikkia toimenpiteitä ei ole kuitenkaan tarpeen ilmoittaa. Tämä koskee ennalta ehkäisevää toimenpidettä tai tutkintatoimenpidettä, joka mahdollistaa 1 artiklassa tarkoitetun pääasiallisen toimenpiteen toteuttamisen. "Välitoimenpidettä" ei siis tarvitse ilmoittaa, toisin kuin sitä mahdollisesti seuraava pääasiallinen toimenpide.

Neljäs kysymys

58. Viimeisellä kysymyksellään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin haluaa tietää, onko Italian Codice Postalen 399 §:ssä säädetty seuraamus yhteisön oikeuden ja erityisesti syrjintäkiellon ja suhteellisuusperiaatteen mukainen.

56. On näin ollen kysyttävä, voivatko 3 artiklassa määrätyt poikkeukset soveltua hallinnolliseen takavarikkoon. Ei ole epäilystäkään siitä, että Polizia postalen virkamiesten suorittamalla takavarikoinnilla pyrittiin pitämään poissa Italian markkinoilta tavaroita, jotka oli laskettu liikkeeseen laillisesti jossain muualla yhteisössä. Lisäksi on todettava, ettei takavarikkoa peruttu sen jälkeen, kun oli todettu, että tavarat täyttivät objektiivisesti tarkastellen ne tekniset standardit, jotka oli vahvistettu ehkäisemään häiriöitä radioaalloilla tapahtuvassa lähettämisessä ja vastaanotossa. Mainittuihin toimenpiteisiin ei näin ollen ollut syynä se, että olisi epäilty, olivatko tavarat todella asianomaisen lainsäädännön mukaisia, vaan takavarikkoa on pidettävä kansallisen hyväksyntämerkinnän puuttumisesta koituvana seuraamuksena.

59. Tämä säännös sisältää ankaramman seuraamuksen sähkölaitteiden tai radiosähkölaitteiden valmistajille tai maahantuojille. Heille voidaan määrätä valtiolle menettämisen ohella 50 000—1 000 000 ITL:n suuruinen sakko 398 §:n noudattamatta jättämisestä. Kaikkiin muihin rikkomiseen syyllistyneisiin henkilöihin sovelletaan alhaisempaa 15 000—300 000 ITL:n suuruista sakkoa.

60. Radiosistemi korosti, että koska kaikki kauko-ohjauslaitteet tuodaan maahan, tämä seuraamus syrjii maahantuojia. Komissio ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus sen sijaan väittivät, että rangaistusten ankaruuden eroavuus on oikeutettavissa.

57. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa kyse ei siis ole luonteeltaan ennalta ehkäisevästä toimenpiteestä tai tutkintatoimenpiteestä vaan päätöksen 1 artiklassa tarkoitetusta toimenpiteestä. Siitä olisi sen vuoksi tullut tehdä ilmoitus.

61. Kysymyksen toinen osa koskee seuraamusten oikeasuhtaisuutta. Radiosistemi väittää, että kyse on taloudellisesta seuraamuksesta, koska Italian lainsäädännössä säädetyn hyväksyntämenettelyn kaltainen menettely merkitsee hyväksyntämerkinnän

kiinnittämistä. Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus huomauttaa tähän, että kyse on kansallisen hyväksyntämerkinnän puuttumisesta johtuvasta seuraamuksesta. Koska Italian laki on yhteisön oikeuden vastainen, myös seuraamus on yhteisön oikeuden vastainen. Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen mukaan asia olisi kuitenkin toisin, jos seuraamusten tarkoitus olisi tehostaa direktiivin noudattamista. Jäsenvaltiolle myönnetään direktiivin 9 artiklassa asiaan kuuluva toimivalta. Komissio on puolestaan sitä mieltä, että valmistajille tai maahantuojille määrätyt seuraamukset (sakko ja valtiolle menetetyksi julistaminen) ovat useimmissa tapauksissa EY 28 artiklan vastaisia, koska ne eivät ole oikeassa suhteessa Italian asianomaisilla säännöksillä tavoiteltujen päämäärien kanssa.

62. Kyseinen Italiassa noudatettu käytäntö on sinänsä EY 28 artiklan vastainen. Voin näin ollen yhtyä Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen esittämään kantaan. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa kyse on seuraamuksesta, johon johti kansallisen tyyppihyväksyntämerkin puuttuminen. Ensimmäiseen kysymykseen vastatessani totesin jo, että kansallisen tyyppihyväksyntämerkinnän vaatimus ei ole suhteellisuusperiaatteen mukainen, jos vaatimustenmukaisuutta ei voida osoittaa muilla tavoin. Käytäntö on näin ollen EY 28 artiklan vastainen. Tästä seuraa väistämättä myös, että seuraamuksen määrääminen kansallisen tyyppihyväksyntämerkinnän puuttumisesta ei ole yhteisön oikeuden mukaista. [13]

63. Täytäntöönpanolle asetetun määräajan nyt päätyttyä tilanne ei ole olennaisesti muuttunut. Määräajan päättymisestä alkaen päteviä ovat olleet enää yhdenmukaistetut hyväksyntämenettelyt ja CE-merkintä. Asiaan ei vaikuta se, että Italian hallitus ei ole pannut direktiiviä täytäntöön säädetyssä määräajassa. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on aikaisemmin oikeuskäytännössään katsonut, jäsenvaltio ei voi soveltaa sisäistä lainsäädäntöään — vaikka siinä olisi säädetty rangaistusseuraamuksia — sellaiseen henkilöön, joka noudattaa tietyn direktiivin säännöksiä, jos sisäistä lainsäädäntöä ei ole vielä muutettu direktiivin vaatimuksia vastaavaksi sen määräajan kuluessa, joka direktiivissä on asetettu sen täytäntöön panemiseksi. [14]

64. Teen näin ollen sen johtopäätöksen, että seuraamus on yhteisön oikeuden vastainen, koska se on seuraamus sellaisen oikeussäännön rikkomisesta, joka itse on yhteisön oikeuden vastainen.

65. Jos tiivistän kysymyksenasettelun yleisemmin siten, että kyse on siitä, onko Codice Postalen 399 §:ssä säädetyn kaltainen seuraamusjärjestelmä yleisesti ottaen

13 — Asia 88/77, Schonenberg, tuomio 16.2.1978 (Kok. 1978, s. 473); asia 179/78, Rivoira ym., tuomio 28.3.1979 (Kok. 1979, s. 1147) ja asia 269/80, Tymen, tuomio 16.12.1981 (Kok. 1981, s. 3079).

14 — Edellä alaviitteessä 12 mainittu asiassa Ratti annettu tuomio.

yhteisön oikeuden ja erityisesti syrjintäkiellon ja suhteellisuusperiaatteen mukainen, päädyn seuraaviin huomautuksiin.

66. Direktiivissä kansallisille viranomaisille jätetään säännöksiä sovellettaessa jonkin verran harkinnanvaraa. Tämä pätee sekä direktiivin soveltamiseen että vielä yhdenmukaistamattomien kansallisten säännösten, jotka koskevat esimerkiksi taajuuksien käyttöä, soveltamiseen. Myös tämän soveltamisen on oltava oikeuskäytännössä asetettujen arviointiperusteiden mukaista. Sen on oltava tehokasta, oikeasuhtaista ja ennaltaehkäisevää. [15]

67. Syrjintäkiellosta minulla on sama käsitys kuin komissiolla ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksella. Rangaistusten ankaruuden eroavuus on perusteltu, sikäli kuin se johtuu erilaisista velvollisuuksista ja vastuista, joita maahantuojilla ja valmistajilla sekä toisaalta muilla taloudellisilla toimijoilla, kuten jälleenmyyjillä, on toisiaan kohtaan. Sitä, että tätä seuraamusta sovelletaan käytännössä yksinomaan tuontituotteisiin, koska Italiassa ei tällä hetkellä ole omaa kauko-ohjauslaitteiden tuotantoa, voidaan pitää "täysin satunnaise[na] tosiseik[kana], joka lisäksi muuttuu ajan kuluessa". [16] Tästä ei pidä tehdä sitä johtopäätöstä, että riidanalainen seuraamus on syrjivä.

68. Suhteellisuusperiaate antaa aiheen seuraamusten ankarampaan arviointiin. Yhteisöjen tuomioistuin suhtautuu ankarasti hallinnollisia määräyksiä tehostaviin seuraamuksiin, jotka ovat muuten sallittuja mutta eivät oikeasuhtaisia. Viittaan tältä osin muun muassa asiassa Cayrol annettuun tuomioon. [17] Tässä tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että jokainen hallinnollinen tai rikosoikeudellinen toimenpide, joka menee pitemmälle kuin tuontijäsenvaltion kannalta on ehdottoman välttämätöntä riittävän täydellisten ja paikkansa pitävien tietojen saamiseksi sellaisten tavaroiden liikkuvuudesta, joihin sovelletaan erityisiä kauppapoliittisia toimenpiteitä, on katsottava perustamissopimuksessa kielletyksi määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaavaksi toimenpiteeksi.

69. Toimenpiteen on näin ollen oltava oikeutettu ja sen on oltava oikeasuhtainen. Vaikka asianmukaista taajuuksien käyttöä koskevien kansallisten säännösten noudattamatta jättämisestä saadaan näin ollen määrätä seuraamuksia, vaaditun merkinnän puuttumisen takia automaattisesti tehty tavaroiden takavarikointi ei ole oikeutettavissa. Se on ilman muuta suhteellisuusperiaatteen vastaista.

15 — Ks. esim. asia 68/88, komissio v. Kreikka, tuomio 21.9.1989 (Kok. 1989, s. 2965, Kok. Ep. X, s. 167).

16 — Asia C-391/92, komissio v. Kreikka, tuomio 29.6.1995 (Kok. 1995, s. I-1621).

17 — Asia 52/77, tuomio 30.11.1977 (Kok. 1977, s. 2261).

70. Jos todetaan, että tavarat on laskettu liikkeeseen laillisesti toisessa jäsenvaltiossa ja että ne muutoin täyttävät kaikki edellytykset, ovatpa ne yhdenmukaistettuja standardeja tai Italian lainsäädännössä asetettuja radiotaajuuksien käyttöä koskevia edellytyksiä, pelkän menettelymääräyksen noudattamatta jättämistä koskevan seuraamuksen on oltava rajallinen. Tällaisessa tapauksessa tavaroiden järjestelmällinen takavarikointi ja suurten sakkojen määrääminen menee liian pitkälle. Enintään voitaisiin väittää komission tavoin, että lyhyen ajan kestävä takavarikko voi olla oikeutettu, nimittäin silloin, kun asianomaisesta laitteesta ei ole esittää asianmukaisia asiakirjoja, joista ilmenevien tietojen perusteella voitaisiin todeta sen vaatimustenmukaisuus. Muuten riittää hallinnollisen sakon määrääminen, jos tämän maksun suuruus on lainsäädännön rikkomisen vakavuuteen nähden oikeasuhtainen.

71. Edellä esitetyn perusteella teen sen johtopäätöksen, että menettelymääräyksen noudattamatta jättämisen takia toimeenpantava takavarikko ja/tai siitä määrättävä suuri sakko ei ole EY 28 artiklan eikä direktiivin tarkoituksen mukainen.

VI Ratkaisuehdotus

72. Edellä esitettyjen seikkojen perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa Giudice di pace di Genovan kysymyksiin seuraavasti:

1) Yhteisön oikeuden, erityisesti EY 28 artiklan, vastainen on sellainen kansallinen säädös, jolla taloudellisia toimijoita kielletään tuomasta maahan, saattamasta markkinoille tai pitämästä kaupan kansallista tyyppihyväksyntämerkkiä vailla olevia radiolaitteita, ilman, että heillä on mahdollisuutta näyttää toteen, että kyseiset laitteet ovat radiotaajuuksien käyttämistä koskevien kansallisten vaatimusten mukaisia.

2) Radio- ja telepäätelaitteista ja niiden vaatimustenmukaisuuden vastavuoroisesta tunnustamisesta 9 päivänä maaliskuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/5/EY 8 artiklan 1 kohdassa annetaan yksityisille sellaisia oikeuksia, joihin nämä voivat vedota kansallisessa tuomioistuimessa, jos jäsenvaltio ei vielä ole pannut direktiiviä täytäntöön sen täytäntöönpanolle asetetun määräajan — 8.4.2000 — päätyttyä. Koska Italia ei ollut pannut direktiiviä kansallisessa lainsäädännössään täytäntöön 8.4.2000 mennessä, se ei voi vedota direktiivin 7 artiklan 2 kohdassa säädettyyn poikkeukseen. Tämän säännöksen vastainen on myös sellaisten kansallisen oikeuden mukaisten säännösten tai käytäntöjen soveltaminen, joilla vielä 8.4.2000 jälkeen kielletään saattamasta markkinoille tai ottamasta käyttöön radiolaitteita, joissa ei ole kansallista tyyppihyväksyntämerkintää mutta joiden osalta on osoitettu tai helposti todettavissa, että kansallisessa lainsäädännössä sallittujen radiotaajuuksien spektriä on käytetty tehokkaasti ja asianmukaisesti.

3) Tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteesta yhteisössä poikkeavia kansallisia toimenpiteitä koskevan tietojenvaihtomenettelyn luomisesta 13 päivänä joulukuuta 1995 tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen 1 artiklassa tarkoitetun toimenpiteen piiriin kuuluvat kaikki jäsenvaltion toteuttamat toimenpiteet, lukuun ottamatta tuomioistuinten antamia päätöksiä, joiden seurauksena muualla yhteisössä laillisesti valmistettujen tai markkinoille saatettujen tavaroiden vapaa liikkuvuus rajoittuu. Tästä on kyse, jos järjestelmällisesti takavarikoidaan ja tämän jälkeen julistetaan valtiolle menetetyiksi radiolaitteita, jotka on saatettu laillisesti liikkeeseen muualla yhteisössä ja jotka kansalliset viranomaiset ovat todenneet kansallisen ja yhteisön lainsäädännön mukaisiksi, jos syynä on ainoastaan se, että niissä ei ole kansallista tyyppihyväksyntämerkintää. Tällaisella toimenpiteellä rajoitetaan muualla yhteisössä laillisesti liikkeeseen laskettujen tavaroiden vapaata liikkuvuutta, ja se on sen vuoksi katsottava päätöksen 3053/95/EY 1 artiklassa tarkoitetuksi toimenpiteeksi.

4) Yhteisön oikeuden vastainen ei ole Codice Postalen 399 §:ssä säädetyn kaltainen seuraamusjärjestelmä, jos sakkojen suuruus on oikeasuhtainen siihen oikeushyvään nähden, jota noudattamatta jätetyllä säännöksellä suojellaan. Yhteisön oikeuden vastainen on sen sijaan kyseisessä pykälässä säädetyn kaltainen järjestelmällinen takavarikointi ja valtiolle menetetyksi julistaminen, joka kohdistuu tavaroihin, joiden osalta säännöstä ei ole noudatettu.